

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Komisja Cyfryzacji, Innowacyjności i
Nowoczesnych Technologii
CNT.020.9.2022

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o związkach zawodowych.

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Grzegorz Napieralski.

Przewodniczący Komisji

(-) Jan Grabiec

USTAWA

z dnia 2022 r.

o zmianie ustawy o związkach zawodowych

Art. 1. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854) w art. 28 w ust. 1 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) parametrów, zasad i instrukcji, na których opierają się algorytmy lub systemy sztucznej inteligencji, które mają wpływ na podejmowanie decyzji, a które mogą mieć wpływ na warunki pracy i płacy, dostęp do zatrudnienia i jego utrzymanie, w tym profilowanie.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Ustawę z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2022 poz. 854) zwaną dalej “ustawą o związkach zawodowych”) uchwalono w 1991 r. Wiele problemów, z którymi się dziś mierzymy, wtedy jeszcze nie istniało. Na początku lat 90. wiele firm nie używało komputerów, a normy pracy były spisywane przez przełożonych w formie papierowej. Od uchwalenia ustawy o związkach zawodowych upłynęło ponad trzydzieści lat i sposób funkcjonowania zakładów pracy znacząco się zmienił. Dziś pracownicy mogą nigdy nie spotkać swojego przełożonego – w sytuacjach skrajnych przełożony znajduje się wręcz na innym kontynencie. Ich praca jest nadzorowana, regulowana i oceniana przez algorytmy, coraz powszechniej z wykorzystaniem mechanizmów tzw. sztucznej inteligencji. Tworzy to sytuacje, w których pracownik nie zna norm pracy, jakie są wobec niego stosowane czy zasad, wedle których jest oceniany - pracuje więc coraz ciężiej w obawie przed utratą części wynagrodzenia bądź zwolnieniem z pracy. Taka asymetria informacyjna sprzyja wyzyskowi i omijaniu przepisów Kodeksu Pracy.

Celem proponowanej nowelizacji jest adaptacja ustawy do zmieniających się realiów technologicznych. Projektowana regulacja daje organizacjom związkowym możliwość sprawdzenia, jakie normy faktycznie obowiązują w zakładzie pracy. Panuje powszechna zgoda, że dostęp do tych informacji jest podstawowym prawem pracowniczym. Ustawodawca nie przewidział jednak nowych form, w jakich mogą one funkcjonować – korekta tego stanu rzeczy jest celem niniejszej nowelizacji.

2. Projektowane rozwiązania

Projektowany art. 1 zakłada uzupełnienie zawartego w art. 28 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych katalogu przypadków, w których pracodawca jest obowiązany udzielić na wniosek zakładowej organizacji związkowej informacji niezbędnych do prowadzenia działalności związkowej o pkt 5 “parametrów, zasad i instrukcji, na których opierają się algorytmy lub systemy sztucznej inteligencji, które mają wpływ na podejmowanie decyzji, a które mogą mieć wpływ na warunki pracy i płacy, dostęp do zatrudnienia i jego utrzymanie, w tym profilowanie”.

Zgodnie z projektowanym art. 2 ustawa miałaby wejść w życie w standardowym terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

3. Przewidywane skutki społeczne i finansowe

Wejście projektowanej ustawy w życie nie generuje kosztów ani dochodów dla budżetu państwa. Rozszerzenie prawa do informacji nie przekłada się też na realne koszty po stronie pracodawcy.

4. Wpływ na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców

Projektowane przepisy dotyczą przedsiębiorców niezależnie od ich wielkości, w związku z czym nie zachodzi zjawisko dyskryminacji określonej grupy przedsiębiorców. Warto zaznaczyć, że mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa znacznie rzadziej korzystają z algorytmów w miejscu pracy więc ustawa w pierwszej kolejności dotyczyć będzie dużych przedsiębiorstw.

Projektowana ustawa rozszerza katalog informacji, których pracodawca jest zobowiązany udzielić organizacji związkowej. Ten obowiązek nie generuje jednak zauważalnych dodatkowych nakładów pracy ani kosztów po stronie przedsiębiorcy.

5. Założenia aktów wykonawczych

Wejście ustawy w życie nie wymaga wydania nowych aktów wykonawczych.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektu ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot regulacji nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Warszawa, 21 września 2022 r.

BAS-WAPEiM-1757/22

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. DS. 1120.406.2022
Data wpływu23.09.2022.....

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Napieralski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2021 r. poz. 483, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje nowelizację ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854). Zmiana polega na dodaniu przepisu, zgodnie z którym pracodawca będzie obowiązany udzielić na wniosek zakładowej organizacji związkowej informacji niezbędnych do prowadzenia działalności związkowej, w szczególności informacji dotyczących parametrów, zasad i instrukcji, na których opierają się algorytmy lub systemy sztucznej inteligencji, które mają wpływ na podejmowanie decyzji, a które mogą mieć wpływ na warunki pracy i płacy, dostęp do zatrudnienia i jego utrzymanie, w tym profilowanie.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje spraw objętych projektem ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Bartosz Pawłowski

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 21 września 2022 r.

BAS-WAPEiM-1758/22

SEKRETARIAT 2-CY SZEFA KS

L.dz. *DS. 1120. 406. 2022 (2)*

Data wpływu *23. 09. 2022*

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu
– czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Napieralski)
jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej**

Projekt przewiduje nowelizację ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854). Zmiana polega na dodaniu przepisu, zgodnie z którym pracodawca będzie obowiązany udzielić na wniosek zakładowej organizacji związkowej informacji niezbędnych do prowadzenia działalności związkowej, w szczególności informacji dotyczących parametrów, zasad i instrukcji, na których opierają się algorytmy lub systemy sztucznej inteligencji, które mają wpływ na podejmowanie decyzji, a które mogą mieć wpływ na warunki pracy i płacy, dostęp do zatrudnienia i jego utrzymanie, w tym profilowanie.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Autor:

Bartosz Pawłowski
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski